

Ds. J. OVERDUIN werd 27 september 1902 te Leiden geboren. Na zijn gymnasiale opleiding studeerde hij theologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Hij was achtereenvolgens predikant bij de Gereformeerde Kerken van Sleen (1930), Kampen (1933), Arnhem (1939), Amsterdam (1946 voor de Evangelisatiearbeid) en Veenendaal (sinds 1953). Hij is een bekend kanselredenaar en publicist. Van zijn hand verschenen verschillende belangrijke werken (o.m. „Het Onaantastbare”, „Tact en contact”, „Venster op het leven”, „Hel en hemel van Dachau”).

In „Profetische vergezichten”, het boek over Jacobs zegening van zijn twaalf zonen, wordt een moeilijk verstaanbaar stuk oude geschiedenis zó doorzichtig en actueel gemaakt, dat de boventijdelijke betekenis van de Bijbel verrassend duidelijk wordt.

INHOUD

Woord vooraf	5
I. RUBEN, <i>het geheim van leven en dood</i>	7
a. Profetische vergezichten	7
b. Droom en werkelijkheid	9
c. Verkeerd begrepen adeldom	12
d. Een wegstervend geslacht	19
e. Verburgerlijking	22
f. Het kruis als geheim van leven en dood	27
g. Het Rubenitisch levensgevoel en het vitalisme	32
II. SIMEON, <i>het geknotte leven</i>	38
a. De strijd om waarden	38
b. Geestelijke exploitatie	42
c. Religieus fanatisme	45
d. De ironie van de raszuiverheid	51
e. Een geschiedenis zonder geschiedenis	54
f. Isoleren, negeren of opnemen	58
III. LEVI, <i>schandteken, litteken, ereteken</i>	65
a. De uitgeholde profetie	65
b. De vernedering brengt verhoging	68
c. De dakloze in het tehuis voor onbehuisden	71
d. Door blindheid ziende	77
e. Schandteken, litteken, ereteken	81
IV. JUDA, <i>de koning onder het kruis</i>	89
a. Aristocratie en degeneratie	89
b. Vroomheid zonder bijsmaak	92
c. Leeuw en Lam	96
d. Het schone leven	103
e. „De slechte eindigheid en de eindige slechtheid”	109
V. DAN, <i>de dubbelhartige</i>	115
a. Surrogaat	115
b. Schijnrecht en recht	118
c. Heiliging, ontheiliging, schijnheiliging	122
d. Voeten vegen	128
e. Uitstel is geen afstel	138

VI.	NAFTALI, <i>het probleem van schoonheid en heiligheid</i>	140
	a. Christendom en humanisme	140
	b. Schoonheid zonder heiligheid	145
	c. Heiligheid zonder schoonheid	152
	d. De schoonheid der heiligheid	157
VII.	GAD, <i>defensief of offensief</i>	159
	a. Soldaat of martelaar	159
	b. Vaandel of kruis	162
	c. Het speciale wapen, het speciale front, de speciale overwinning	168
VIII.	ASER, <i>aards geluk of hemelse zaligheid</i>	176
	a. Wereldgelijkvormigheid	176
	b. Gezinsfeer	179
	c. Geluk verdiept tot zaligheid	186
IX.	ISSASCHAR, <i>de uitgeslapene</i>	190
	a. Contract of kruis	190
	b. Tijdelijke winst en eeuwig verlies	194
	c. Berekening of geloof	201
X.	ZEBULON, <i>drie hoog achter</i>	208
	a. Het plan Gods	208
	b. De verachte woonplaats	213
	c. Symbool der genade	215
	d. Kerk- en werelddeur	220
	e. Conclusie, waarheid en weg	224
XI.	JOZEF, <i>God en het kwaad</i>	229
	a. Hoe kan God het toelaten?	229
	b. Schuld en lot	232
	c. De kromme stok en de rechte slag	237
	d. Miljoen maal nul is nul	245
	e. De sleutel van het werelddrama	252
XII.	BENJAMIN, <i>de verliezer wint</i>	264
	a. Verlegenheid	264
	b. De wolf en het Lam	268
	c. Verlies- en winstrekening	271

IV. JUDA, DE KONING ONDER HET KRUIS

Pilatus dan zeide tot Hem: Zijt Gij dus tóch Koning? Joh. 18 : 37 (N. Vert.)

a. Aristocratie en degeneratie

Elk mens neemt aanstoot aan het kruis van Christus. Dat kruis is ons innerlijk volkomen vreemd. Niemand accepteert vanzelf en zo maar dit teken en deze werkelijkheid van verlossing. In onszelf huizen geen geestelijke krachten, die zonder een wonder Gods aansluiting aan het kruisdrama vinden.

Laten wij vooral niet proberen die aanstoot in het kruis weg te nemen, want dan houden wij misschien nog wel een kruis als ornament over, maar zeker niet *het* kruis van Christus.

Paulus verbloemde de aanstootgevende inhoud van de gekruisigde Heer in het geheel niet voor de „natuurlijke mens, die niet verstaat de dingen, die des Geestes Gods zijn”. Het verwijt van de denkende Griek en van de zedelijke Jood ving hij volkomen op. Hij liep daar niet angstig en verlegen omheen. Hij durfde het hardop en verstaanbaar uit te spreken: „Het kruis is voor degenen die verloren gaan”, voor de hoogmoedige verstandsmens als de Griek, en voor de zelfbewuste wilsmens als de Jood een dwaasheid en een ergernis.

Het mysterie van het kruis is niet „aannemelijk” te maken voor de mens, die zichzelf als uitgangspunt en norm heeft gesteld.

De opvattingen, die wij van macht en glorie en recht en liefde vanuit onszelf hebben, zijn niet de opvattingen, die Christus ervan heeft. Die gaan nu eenmaal in een tegengestelde richting. Daarom is het Evangelie *niet* „naar de mens”, maar tegen de ongebroken zélf-genoegzame mens, en nochtans voor de mens. Wij denken aan andere waarden bij het begrip koning en het begrip heersen en het begrip macht.

God vertoont Zich in deze zondige werkelijkheid, waarin alle waarden gekarikaturiseerd zijn, heel anders als Koning. Een Koning in slavengestalte.

Hij heerst niet vanaf een troon maar vanaf een kruis. Hij zegent vanuit de vloek. Hij is sterk op de plaats van volstreckte machteloosheid. Hij is vrij in de gebondenheid, zelfs in de gebondenheid van de dood. Hij sticht de gemeenschap met Zijn volk in het uur der volstreckte vereenzaming en verlating. Hij leeft in de dood. Hij staat op uit één graf.

Gen. 29 : 35; 37 : 26; 38 : 26; 43 : 9a; 49 : 8; Deut. 33 : 7; 2 Kon. 23 : 27a; Jes. 11 : 1; Ezech. 21 : 26; 48 : 31; Micha 5 : 1; Joh. 18 : 37; Hebr. 8 : 8; Openb. 5 : 5; 7 : 5.

De vorm waarin de Koning Zich openbaart is wel een sterke verberging voor het natuurlijke oog.

Hij kiest een vorm die tegengesteld is aan de inhoud. Dit is Zijn dienstknechtgestalte, Zijn vermomming, Zijn incognito, zoals men dat weleens heeft opgemerkt.

Hiermede oordeelt God alle hoogheid van „het vlees en het bloed” en hiermede wordt de aristocratie van het vlees en bloed door God als degeneratie afgewezen. Het gaat God om een andere aristocratie. „Wat uit het vlees is, is vlees”, en blijft vlees. Ook versiert en gecultiveerd „vlees” wordt nooit werkelijkheid van de Geest Gods.

Hoe zouden wij dit zo maar kunnen verwerken? Zo maar, zonder dat onze geestelijke ogen des geloofs door Gods Geest zijn geopend om door de dienstknechtgestalte heen te zien, ja in die slaven-nederigheid een koninklijke macht te ontdekken van een totaal andere, hogere orde? „Is dat uw koning?” De zedelijke Jood, die de Romeinse keizer haat, heeft liever *die* keizer dan zulk een koning.

De aanvaarding van zulk een koning doet ons hele bestaan op zijn grondvesten beven, ja ineenstorten.

Als Nietzsche zich dood ergert aan de Man van Smarten, d.w.z. zich dood ergert aan de almacht Gods aan het kruis, dan is hier de ergernis van elk mens van vlees en bloed in actie. „Een Goó aan het *kruis*, is een aanwijzing om ons van zulk een God te ontdoen.” Deze God aan het kruis is ook niet bruikbaar in ons levenssysteem, en niet inpasbaar in het schema van onze natuurlijke opvattingen van macht en heersen.

Wat God in Christus degeneratie noemt, noemt Nietzsche aristocratie, en omgekeerd, wat God aristocratie noemt is in zijn ogen degeneratie.

Onze logica zegt: Een leeuw is een leeuw, en een lam is een lam. Maar God zegt: De leeuw uit Juda's stam is een lam, en het Lam Gods, dat geslacht wordt, is de leeuw.

Zieliger, hulpbehoevender en zwakker kan het niet. God gaat heersen over de hele wereld tot in eeuwigheid door het Lam dat geslacht is.

Nu, Nietzsche heeft óók zijn tekenen en zijn dieren, die heersen zullen op aarde: „Welaan, ziet mijn slang en adelaar.”

Ook als christenen, die slechts een „klein beginsel” van de goddelijke orde verstaan, lopen wij voortdurend gevaar het liever maar te wagen in het teken van de slang en de adelaar, dan van het Lam. Dat onze heiligmaking even ernstig staat in het teken van het kruis als onze rechtvaardigmaking, is iets waaraan negentien

eeuwen christendom ons nog niet zo heel erg hebben doen wennen. Christendom is maar niet een kwestie van „opvoeding”, van „beschaving”, van „beschouwing”, maar van radicale wedergeboorte, restloze overgave, voortdurende omkering en bekering.

Er moet wat doodgaan, wil er sprake zijn van christelijk leven. „Wat” doodgaan, dat betekent: wij zelf, onze oude mens moet voortdurend doodgaan. De geestelijke degeneratie is er vanzelf, de geestelijke aristocratie komt alleen over ons lijk heen.

Durven wij de woorden van Koning Jezus, die Lam Gods was, nog wel voluit ernstig te herhalen: „Indien gij niet sterft als het tarwegraan?”, indien uw natuurlijke bestaansorde niet vernietigd wordt om op te staan in een andere bestaansorde, gij kunt het Koninkrijk Gods niet zien?

En toch . . . , het leven in koninklijke beheersing is alléén mogelijk onder het kruis.

De Openbaring aan Johannes laat ons het einde zien van alle natuurlijke machtsdrift tegen de geestelijke almacht van Christus. Een compromis is alleen mogelijk, wanneer het Lam geen lam meer is, en daardoor de Kerk geen Kerk meer is.

Het is wel paradoxaal, in de spanning der tegenheden, maar zo spreekt de Schrift. „Het Lam staat als geslacht,” en overwint. Dwazer kan het niet. Een geslacht lam, dat tegelijk „staat” en overwint. Wie waagt het met deze dwaasheid? Even dwaas als het opschrift, dat Pilatus hechtte aan het kruis. Zijn spot was Gods heilige ernst: „Jezus, de Nazarener, de koning der Joden”. „Is *dát*, is *dát* mijn koning?”

Pilatus en de Joden zeiden: Dit is het gedegeneerde koningschap, de karikatuur! Jezus kan in het oordeel van de mensen niet bestaan. En God zeide: Allen, die vóór Hem koning waren, en na Hem koning zullen zijn, zijn gedegeneerd en kunnen in Gods oordeel niet bestaan; hier is de echte aristocratie.

De wereld gaat er niet op vooruit. Jezus Christus wordt steeds „vreemder”, dwazer, ergerlijker. De wereld eindigt niet evolutionair in het Koninkrijk Gods, waarin God en mens elkaar van harte bijvallen in hun visie op het ware koningschap. Integendeel. De tegenstellingen spitsen zich toe. „Dezen zullen tegen het Lam krijg voeren, en het Lam zal hen overwinnen, (want het is een Heer der heren, en een Koning der koningen), en die met Hem zijn, de geroepenen, de uitverkorenen, de gelovigen” (Openb. 17 : 14). Zo kent God alleen de Koning als Priester, die tegelijk Lam is, omdat Hij tegelijk de Profeet is, die gehoorzaam de Schrift vervult. Deze strijd om de waarachtige aristocratie, die in de ogen der mensen zonder God degeneratie is, om de waarachtige beheer-

sing van het leven, die naar de maatstaven van de natuurlijke mens nederlaag betekent, wordt ons vóórbeeldig getekend in het drama van de stam Juda.

„Juda, gij zijt het,” omdat Christus het is!

b. *Vroomheid zonder bijmaak*

„Door het geloof” richt de stervende Jacob zich op, en zijn doffe ogen schieten profetisch vuur. Hij ziet het! Hij schouwt „in het opene”.

Juda! gij zijt het! De aristocraat, de koning, de beheersers van het leven der overige stammen, ja van de ganse wereld.

Juda, zoon van Lea. Ach, indien Jacob zijn bloed had laten spreken, dan was hij zeker Juda voorbijgegaan, dan zou hij over het kind van zijn lievelingsvrouw Rachel deze overwinningskreet geschald hebben. Maar een profeet spreekt niet uit vlees en bloed, maar uit Gods Geest.

Hier sterft Jacob, hier leeft Israël. Daarom zwijgt hier Jacob en spreekt Israël. Immers, wie vrouw of lievelingskind liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig.

Waarom Juda, de drager van het geheim van *de zegen* Gods? Wij herinneren u weer aan het huwelijksdrama van Jacob, waarin de twee concurrenten elkaar bestoken. Rachel, de triomferende vrouw, die dan toch maar de eerste plaats in het hart van Jacob heeft. Lea, de gloriërende moeder, die dan toch maar, echt oosters, zich kan verheffen op haar vruchtbaarheid. De vele kinderen zullen Rachel de ogen uitsteken en de oren doen tuiten. Rondom Rachels tent heerst de stilte van het graf, het teken dat God tegen haar is, al is Jacob vóór haar.

En de tent van Lea is vol van kindergerucht en blij geroep van de zoete moedernaam, de vader trots van Jacob, als een teken dat God voor haar is, al is Jacob tegen haar.

De veelheid der kinderen zal overwinning en voldoening geven, tenminste een bevrediging van het gekrenkte vrouwenhart.

Daarom riep Lea: Ruben! „Zie een zoon!” Het minderwaardigheidsgevoel van de *vrouw* Lea wordt gecompenseerd door het meerderwaardigheidsgevoel van de *moeder* Lea. Maar de teleurstelling volgt. Zó wordt een mens geen beheersers van de situatie, zo blijft hij slachtoffer.

En dan volgt Simeon! „De Here hoort!” want ik was gehaat, nu zal Jacob mij liefhebben.

En dan volgt Levi! „Saambinding”. Zo exploiteert Lea Gods

genade voor haar eigen zaak. Vroomheid met een bijmaak, in dienst van haar vrouwelijk instinct, zelfs tot voeding van haar wraakgevoelens.

Nu wordt Juda geboren. En Lea roept: „Ditmaal zal ik de Here loven!”, zonder meer. God loven zonder bijbedoelingen. Vroomheid zonder bijmaak.

Heeft u weleens opgemerkt, dat surrogaat altijd een onaangename bijmaak heeft? Het zoete is nooit voluit en tot het einde zoet. Daarom is het niet echt.

Nu schijnt bij de geboorte van Juda, Lea alléén God te zien, en daarom ziet zij Rachel niet, noch Jacob. Bij de voorgaande geboorten zag zij God, maar ook die anderen die haar benaauwden, en daarom moest Gods goedheid die anderen neerstorten en haar oprichten. En daarom werd Lea *niet* opgericht. Zij dwong de Here met Zijn gaven om anderen te treffen. Nu, bij de geboorte van Juda, verheft zij God in haar dank zó hoog, dat zij geen behoefte heeft anderen neer te halen. „Ditmaal, ditmaal zal ik de Here loven!” . . . zonder meer. Belangeloze aanbidding, vroomheid zonder zondige tendens, zonder surrogaatbijmaak! Dit is meer dan berusting in haar lot, omdat het nu eenmaal zo is, en omdat men „geen ijzer met handen kan breken”, en omdat men nu eenmaal zwichten moet voor het lot en de overmacht van de feiten. Dit is rusten in God. En dit rusten zwijgt niet, omdat de stem niet verloren ging door het leed; dit rusten is geen uitgedoofde fakkel, omdat de valse rosse gloed van naijver over het graf van Rachels onvruchtbaarheid ook al geen voldoening gaf. Neen, dit rusten zingt klaar als Gods vogels in de vrije lucht, en straalt feestelijk als de morgenzon.

„Berusten is doodgaan; loven is afsterven” (Creutzberg), en leven, heersen in een andere orde namelijk van Gods Koninkrijk.

Onder de slagschaduw van het kruis heerst Lea. In het zich door God laten binden, is zij vrijgemaakt „van 's mensen overlast”.

Iemand die looft is boven zijn eigen kruis uit.

Helaas, zal Lea straks weer vallen. Dit hoogtepunt blijft niet. Op aarde is het geestelijk leven niet de gelijkmatige hoogvlakte, doch een gang over bergen en door diepe dalen. Straks zal de oude mens in Lea weer aan het woord komen. Maar nu zingt de nieuwe mens. Dit is een fontein van levend water, maar de troebele bronnen zullen aanstonds weer opborrelen en het vuile water van de dood over haar leven spoelen. Juda, gij zijt het! Ditmaal zal ik de Here loven!

Hier begint de geschiedenis van de stam Juda, de Godlover, de geschiedenis der geestelijke aristocratie onder het kruis.

Lea is voornam in haar God loven zonder meer.

En wij moeten opletten, dat het geheim van haar zuivere vroomheid op dit moment niet ligt in de veranderde omstandigheden, doch alleen in God.

Zij looft God niet, omdat Jacob haar nu recht doet en haar niet meer geestelijk verwaarloost.

Nee, het leven en de omstandigheden zijn gelijk gebleven: hard, bitter, donker. Maar „door het geloof” ervaart de mens dezelfde feiten anders.

Er zit een diepe waarheid in het woord van Alfred Adler: „Het leven wordt niet bepaald door de feiten, maar door de wijze waarop men de feiten ervaart.”

Wij kunnen dit woord een christelijke zin geven.

Meestal zoeken wij de schuld van onze innerlijke nederlagen in de feiten, en niet in de wijze waarop wij de feiten ervaren.

Het komt erop aan, of wij „in God”, „in Christus” het leven en de omstandigheden ervaren. Zodra dit heilgeheim over ons leven komt, is de prikkel uit onze nood verdwenen, en is de levenswonde gebalsemd.

De ware geestelijke aristocratie is daar, waar God de ogen van een mens heeft geopend voor de blijvende, eeuwige waarden van Gods Koninkrijk. Niet de stomme feitelijkheid van voorspoed en tegenspoed, van gezondheid en ziekte, van verrassing en teleurstelling is op zichzelf de zin en de waarde van het leven, maar de onzichtbare werkelijkheid van geloof, hoop en liefde in die zichtbare feitelijkheid. Een mens verliest zijn geestelijke aristocratie en vervalt in een geestelijke degeneratie wanneer hij dit vergeet.

Vroomheid zonder bijsmaak is alleen mogelijk, wanneer „Gods genade ons genoeg” geworden is. Toen Paulus nog meende, dat bepaalde hinderlijke levensomstandigheden per se óók hinderlijk waren voor de komst van Gods Rijk, bad hij om het wegnemen van „de doorn in zijn vlees”. Maar God heeft Paulus laten zien, dat Gods Rijk ook heel goed kan komen zonder de bevreemding van zijn particuliere belangen, ja, dat Gods Rijk beter en krachtiger zou komen met „de doorn in zijn vlees” dan zonder doorn.

Er is helaas veel verlegenheidsgeloof, waarin God erkend wordt niet om Gods wil maar uit egoïsme. Een vroomheid uit eigenbelang. God hebben wij dan nodig om over onze vijanden vleselijk te triomferen, en om van ons kruis verlost te worden. Zodra de buit binnen is, vergeten we God weer. Hoe komt dat? Deze verlegenheidsgelovigen zien het hoogste goed nog slechts

in de aardse en voorbijgaande waarden van voorspoed, gezondheid, vrijheid, eer en positie. Zij denken dat het eigenlijke van hun leven daarin gelegen is, of daarvan afhangt. Wanneer God onze ogen opent voor de bevrijdende waarheid, dat het hoogste goed alléén van Christus en niet van de levensomstandigheden afhankelijk is, en dat het hoogste goed in Hem en niet in de feiten van het leven verborgen is, dan alleen kunnen we roemen in voorspoed en tegenspoed, met of zonder doorn in het vlees. Vroomheid zonder bijsmaak is bevrijdend en bevrijd loven van God. Bevrijd van Jacob, die ons onrecht aandeed en onze rechtspositie niet erkende, en bevrijd van de pijn, die onze concurrente Rachel ons aandeed, bevrijd, d.w.z. innerlijk en geestelijk bevrijd van ons kruis. Het kruis drukt niet meer neer, maar heft ons op, omdat Gods genade genoeg is om ons op te heffen uit de modder en het moeras van onze onoplosbare levensproblemen.

De waarheid van het onaantastbare en onoverwinnelijke Godsrijk, dat door niets en niemand behoeft opgehouden te worden, zal ons vrijmaken. En „waar de Geest des Heren is, aldaar is vrijheid”.

De vroomheid met egoïstische bijsmaak, het surrogaat, is steeds een bewijs van gebondenheid aan de gewichtigheid van onszelf en ons uiterlijk levenslot.

De geestelijke aristocratie, waaronder Juda geboren werd, is het bevrijde loven van God en Zijn genade over de overlast van mensen en omstandigheden heen.

Een waarachtig zingend en godlovend mens is op de vleugelen van Gods genade gedragen over bergen van tegenheden en afgronden van zonden. Zijn kruis is geen kruis meer, omdat het kruis van Christus overwonnen heeft. In dit teken zult gij overwinnen. Juda, *gij* zijt het, dat is: Christus Gij zijt het, en daarom ben ik het in Christus.

„Hoe het ook mag tegenlopen,
Ik zal gestadig op Uw goedheid hopen.”

Wat zó in het geloof tegenloopt, loopt altijd mee.

Het slachtoffer van het ondragelijke levenslot, wordt koning en heerser over alle omstandigheden. Hij heerst zelfs in de uiterlijke ondergang. In de leeuw van Juda's stam, Jezus Christus, is dit volkomen vervuld, want het Lam, dat ter slachting gebracht werd op Golgotha, is daarin juist de leeuw die overwon. Hij staat als geslacht.

c. Leeuw en Lam

God zegt, dat een mens pas een leeuw is, wanneer hij een lam wil zijn.

God zegt, dat een mens pas koning kan zijn, wanneer hij priester wil zijn.

God zegt, dat wij het leven alleen kunnen behouden, wanneer wij het verliezen.

God zegt, dat er geen rechte lijn omhoog is, tenzij die gebogen wordt naar de diepte.

God zegt, dat Juda het is die koning is, omdat hij als herder dienen, als priester zich vernederen en als borg zich verliezen zal. Juda, gij zijt het! In Juda zal God iets verwerklijken van het heilgeheim des levens. Het zijn slechts flitsen. Het zal tegelijk heerlijk en droevig zijn. Heerlijk, omdat God tegen het vlees en bloed van Juda in, iets van de Geest van Christus zal openbaren. Droevig, omdat Juda in zichzelf, zelfs in zijn hoogste religieuze openbaring, ontoereikend zal blijken te zijn. Heerlijk omdat in de oude stamboom van Juda, in David en Salomo vele „vogelen des hemels zich zullen nestelen”, droevig, omdat Gods gericht toch deze stam zal afhouden, en een nieuw begin zal moeten maken in Christus. „Want er zal een rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isai, en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen” (Jes. 11 : 1).

Iets van de koninklijke gestalte van Juda, die priesterlijk zich stelt tussen het goddeloze geweld der broeders en de weerloze Jozef, wordt openbaar, wanneer hij de moordplannen verijdelt en tussenbeide treedt met het beschermende woord: „Wat gewin zal het zijn, dat wij onze broeder doodslaan, en zijn bloed vergieten?” Hier redt Juda het leven van Jozef. Het is heerlijk en droevig tegelijk, omdat zijn aristocratie gemengd is met degeneratie, omdat de lijn naar boven maar even doch niet diep genoeg naar beneden buigt. Juda riskeert iets, maar niet alles. Hij stelt zijn woord tussen de zonde van de broeders en het slachtoffer Jozef, maar niet zijn leven. Hij aanvaardt het compromis uit vrees voor de broeders, de meerderheid, en uit lijfsbehoud.

Juda is niet zó sterk als leeuw, dat hij voluit lam durft zijn. Een getemde leeuw is nog geen lam. Tot op zekere hoogte is hij priester-koning. Niet consequent. De vrees voor de broeders en voor eigen leven doet hem Jozef nog opofferen in de slavernij. Hij verstaat maar zeer ten dele de waarheid: Hoe meer lam, des te meer leeuw.

In het compromis schuilt altijd het verraad aan Gods Woord en

aan de heiligheid van Zijn Koninkrijk. Het is „hinken op twee gedachten”, het is „dienen van twee heren”.

Hier is Juda weer vervallen in een vroomheid met de bittere bijsmaak van de vleselijke berekening. Waar de mens gaat rekenen met menselijke getallen en waarden, worden de goddelijke getallen en waarden verkwanseld. Dit is weer een vorm van verwereldlijking, waarvan het leven vol is, en waaraan de kerk degenerereert en deformeert.

Juda kan hier nog niet zeggen: geloof alléén, God alléén. Het is geloof en nog wat, het is God en nog wat. Dat „nog wat” is de afgod, die God van Zijn plaats verdringt.

Leeuw of lam? Juda zei: Een beetje lam-zijn, een beetje zelf-verlies, een beetje risico, een beetje priesterlijke dienst, en een beetje leeuw-zijn, een beetje zelfbehoud, een beetje zekerheid, een beetje koninklijke beheersing.

God zegt: Alles of niets. Wij kunnen alleen voor God koning zijn, als wij voluit priester willen zijn. Wie kan bestaan? Wij, mensen van het doorgaande compromis? Wij, mensen van geven en nemen? Wij, mensen van het terugdeinzen voor de consequenties van het Evangelie? God roept ons tot de aristocratie van het Koninkrijk Gods, maar deze aristocratie vinden wij overdreven en „uitzinnig”. Er zijn toch grenzen! Wij hebben toch verantwoordelijkheid tegenover onszelf en onze positie en ons gezin en ons land en volk? En wij verstaan niet, dat deze verantwoordelijkheid juist ligt in het „lam-zijn”. Daarom weten we zo weinig raad met de prediking van het Koninkrijk Gods door Jezus Christus, met de rijksregelen uit de bergrede. Het blijft voor ons zo menigmaal een „probleem”. Een theologisch probleem, omdat het ten diepste een geestelijk probleem is. Het is vallen en opstaan. Het is fragmentarisch, op zijn hoogst enkele flitsen. Met andere woorden: „De allerheiligste heeft slechts een klein beginsel van deze nieuwe gehoorzaamheid.” Ontoereikend om daarvan onze gerechtigheid voor God op te bouwen. Juda, gij zijt het! Ja, maar het zal blijken, dat Jacob door het gericht over Juda Jezus Christus bedoelt. „Want wij kunnen geen goed werk doen, of het is besmet door ons vlees en ook strafwaardig; en al konden wij er één voortbrengen, zo is toch de gedachtenis van één zonde genoeg, dat het van God zou verworpen worden” (Ned. Gel.bel. art. 24).

Besmet vooral door de zonde van het compromis, van de zondige grens, die wij stellen.

De geschiedenis van Juda kent toch doorbraken van het Koninkrijk Gods, hoogtepunten van geestelijke en koninklijke kracht

juist dáár, waar Juda zich buigt als priester en zich borg stelt voor zijn jongste broeder Benjamin. Jacob geeft dan pas toestemming zijn enig overgebleven zoon van Rachel, Benjamin, mede te nemen naar Egypte, wanneer Juda het koninklijke woord vol priesterlijke inhoud gesproken heeft „ik zal borg voor hem zijn”. En dit woord was anders dan het woord van Ruben, die met plomp geweld midden in de precare situatie was gevallen, en die pseudo-priesterlijk twee van zijn zonen voor het leven van Benjamin wilde stellen (Gen. 42 : 37).

En Juda is dit woord ook nagekomen. Leest de ontroerende pleitrede voor Jozef, wanneer die geheimzinnige onderkoning juist Benjamin wil vasthouden. „Indien gij nu deze ook van mijn aangezicht wegneemt,” zo herhaalt Juda voor Jozef de woorden van zijn vader Jacob, „en hem een verderf ontmoette, zo zoudt gij mijn grauwe haren met jammer ten grave doen nederdalen.” „Nu dan, als ik tot uw knecht, mijn vader, kom, en de jongeling is niet bij ons (alzo zijn ziel aan de ziel van deze verbonden is), zo zal het geschieden, als hij ziet, dat de jongeling er niet is, dat hij sterven zal; en uw knechten zullen de grauwe haren van uw knecht, onze vader, met droefenis ten grave doen nederdalen. Want uw knecht is voor deze jongeling borg bij mijn vader, zeggende: Zo ik hem tot u niet wederbreng, zo zal ik tegen mijn vader alle dagen gezondigd hebben! Nu dan, laat toch uw knecht voor deze jongeling slaaf van mijn heer blijven, en laat de jongeling met zijn broeders optrekken! Want hoe zou ik optrekken tot mijn vader, indien de jongeling niet met mij was? opdat ik de jammer niet zie, welke mijn vader overkomen zou” (Gen. 44 : 29-34).

Hier is Juda groot en sterk als een leeuw, omdat hij zichzelf verloochent en borg stelt. Het lam is alleen waarlijk de leeuw.

Telkens zien wij dit koninklijk priesterdom opflitsen bij Juda, zelfs na de diepe zonde met zijn schoondochter Thamar, die zich als hoer vermomd had. Erg eerbare zonen schijnt Juda in Er en Onan niet gehad te hebben. Er was gehuwd met de Kanaänitische Thamar. Reeds vroeg stierf Er vanwege niet genoemde ergerlijke zonden. De weduwe bleef zonder kinderen achter. Nu volgde het leviraatshuwelijk. De volgende ongehuwde broer van de overledene, dus de zwager (levir = zwager) moest er zich een eer in stellen de weduwe te trouwen, en de eersteling, die geboren zou worden als kind van de eerste man te beschouwen, zodat „zijn naam niet uitgeroeid” zou zijn voor eeuwig. Onan is die zwager maar hij weigert de normale huwelijksgemeenschap en

sterft. Thamar is nog kinderloos (Gen. 38). Nu moest Sela Thamar trouwen. Het schijnt dat Juda bijgelovig-angstig is geworden¹⁾, omdat Thamar een „ongeluksvrouw” voor bruidegoms blijkt te zijn. Juda verhindert dit derde huwelijk, dat het tweede leviraatshuwelijk moest zijn, onder het mom van de jeugdige leeftijd van Sela. De eigenlijke reden was wel, dat hij geen risico wenste te nemen met deze Thamar voor zijn zoon Sela. Thamar wil toch een kind, of wil Juda dwingen Sela als bruidegom af te staan. Dan volgt de vermomming als hoer en de zonde van Juda.

Wij slaan hier even een blik in de zedeloze Kanaänitische tempeldienst. Thamar sluiert zich als een heidens tempelmeisje, dat zichzelf gewijd had aan de godin der vruchtbaarheid, hetgeen praktisch neerkomt op een wijding aan de godin der zedeloosheid. Heilige tempelmeisjes waren publieke vrouwen.

Als Juda van een schaapscheerdersfeest komt, ontmoet ze hem op de weg, en ze „worden het eens” om een geitebokje, het offer aan de heidense godheid. Dat is nu Juda, de Godlover, die de Here verloochent, en het teken des Verbonds breekt.

Thamar heeft haar zin. Heel handig weet zij Juda zijn staf, zegeling en snoer afhandig te maken als „aandenken”. Zij zullen straks de bewijsstukken van zijn bondsbreuk en huwelijksbreuk zijn.

Wanneer het gerucht, dat Thamar als ongehuwde en als weduwe toch een kind verwacht, tot Juda doordringt, dan is hij diep verontwaardigd. Het recht moet naar de opvatting van die tijd aan haar voltrokken worden. Het vonnis velt hij snel en hard, wellicht met een zekere opluchting om van deze geheimzinnige vrouw, bij wie twee zijner zonen gestorven waren, af te zijn, alsof zij de schuldige was! Dat had Juda wel gedacht: dáártoe was deze vrouw nu juist in staat. In plaats van eerbaar haar rouw en weduwschap te dragen, geeft zij zich weg als hoer. Mijn schoondochter, zwanger door hoerij? Dat nooit. Juda heeft eergevoel en kent familietrots. „Brenge haar naar buiten, opdat zij verbrand worde!”

Vlak voor de executie toont Thamar de panden van Juda's zonde met Thamar: zijn zegelring, zijn staf en snoer. Wat een ontknoping! De dagvaarder is in één slag beklaagde geworden, de rechter is de schuldige. Publiek is Juda gecompromitteerd. „En Juda kende ze (de panden van zijn zonde), en zeide: „Zij is rechtvaardiger dan ik, daarom, omdat ik haar aan mijn zoon Sela niet

¹⁾ Zie Dr. G. Ch. Aalders, *Genesis III, Korte Verklaring*, pag. 88-97.

gegeven heb. En hij bekende haar voortaan niet meer." Hier is Juda klein gemaakt, maar toch groot in zijn schuldertekening. Zonder excuses, zonder een poging zichzelf te verdedigen. Maar het allergrootste is, dat Juda-Thamar opgenomen is in het geslacht, waaruit Jezus Christus is voortgekomen. Uit deze ontuchtige gemeenschap is de tweeling Perez en Zerach geboren. En stamt David niet uit Perez „de breuk”?

Bondsbreuk en huwelijksbreuk, daarom deze revolutionaire geboorte. Juda, gij zijt het! Uit u zal voortkomen de leeuw uit Juda's stam, die lam Gods is, priester.

Het verbondskind Juda is meegezogen in de vuilheid der Kanaänitische zonden. Zijn kinderen Er en Onan zijn er mee besmet. Gruwelijke wereldgelijkvormigheid. Het éne schandaal na het andere is te melden uit de familie Jacob, ook in de lijn van Juda. Is Juda waardig de stamvader van Jezus Christus te zijn?

Och, wij moeten niet denken, dat de afzondering van Israël-Juda van de heidense wereld zo geslaagd is, alsof de zuiverheid van het bloed bewaard is gebleven. God heeft de wereld liefgehad, en daarom de „wereld” ruimschoots opgenomen in het Bondsvolk. Kinderen van ontucht! Thamar, Rachab, Bath-Seba. Dat is bloedschande, het teken van onze vermoedelijkheid voor God. „Wat uit het vlees is, is vlees.” Dit hele drama is niets anders dan de illustratie, dat „alle roem uitgesloten is”, en dat God *ons* vlees en bloed gezocht heeft om te reinigen en te verlossen.

En waar heeft God „ons vlees en bloed” gevonden? Niet in de aristocratie maar in de degeneratie. Thamar in het geslachtsregister van Jezus Christus. En Rachab de hoer wordt stammoeder, en Ruth, de Moabitische, en Bath-Seba, de Hettitische. Dáár heeft God de woeling van ons menselijk bestaan aangewezen. Het karakteristieke van de uitverkiezing ligt niet in een zedelijke meerderwaardigheid van Juda, van de kerk, maar in de soevereine genade Gods. „Hetgeen niets is, heeft God uitverkoren.” En niets is niets. Dit mogen wij nooit vergeten, opdat wij als kerk ons niets verbeelden, en niet iets in onszelf trachten te zijn.

De stervende Jacob zegt: „Juda, gij zijt het! d.i. Christus alleen, genade alleen.

De stem van deze stervende aartsvader is hier de stem van God, Die in Christus, Zijn Zoon, het verlorene zoekt.

De bevende hand van Jacob, die zegent het verzondigde leven, is de hand van Christus. En de leeuw zal alleen kunnen overwinnen als Lam Gods. „Totdat Silo”, de Vrededorst komt!

God zag, dat de mens door de zonde het leven niet meer aankon,

eronder geraakte. De kroon is afgerukt. De troon wankelt. De stam van Juda (de wortel van Isai) omgehakt.

„Alzo zegt de Here, Here: Doe die hoed weg, en hef die kroon af! deze zal dezelfde niet wezen; Ik zal verhogen die, die nederig is, en vernederen die, die hoog is. Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet zijn, totdat Hij kome, die daartoe recht heeft, en die Ik geven zal” (Ezech. 21 : 26-27).

Waarom dit vernietigende oordeel des Heren over Juda? Het koninkrijk van Juda heeft zich niet kunnen verheffen tot koninkrijk Gods, puur koninkrijk *Gods!* De leeuw vergat, dat hij alleen leeuw kan zijn als lam Gods. Daarom heeft God driemaal, d.i. radicaal de koninklijke waardigheid van hoed en kroon afgenomen. De hoge van hart heeft God vernederd, maar de nederige heeft Hij verhoogd.

De spotkoning is spotkoning, omdat Hij lam Gods wilde zijn. Een doornenkroon en een kruis.

Als Jezus Christus ons vlees en bloed aanneemt, blijkt Hij goddelijk sterk door Zich zó te vernederen en zulk ontuchtig vlees en bloed aan te nemen, ons vlees en bloed vol bondsbreuk en huwelijksbreuk. „En heeft Zichzelf vernederd, tot in de dood des kruises”, tot in de „breuk” van ons mensenleven. „Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld draagt.” Is dat uw koning? Dit is de almacht van Gods liefde.

* * *

Juda ontvangt de prioriteit onder de broeders: „u zullen de broeders loven” (Gen. 49 : 8). Wie God onbaatzuchtig prijst zal geprezen worden van de broeders. „Wie Mij eren, zal Ik eren.” Hoe meer Juda de Godlover is zonder troebele bijbedoelingen, zonder exploitatiezucht, des te meer zal God zorgen voor de eer van Juda. Ach, onze eer is alleen gewaarborgd in de eer, die wij God toebrengen. Wij beginnen telkens aan de verkeerde kant. Hoe menigmaal zitten we met het probleem van eer, erkenning en waardering als een onverteerbaar brokstuk in onze geestelijke maag. Hoe menigmaal willen wij Gods eer, maar zó, dat onze eer *van tevoren* daarin verdisconteerd moet zijn. Dan komt er van het loven Gods niets meer terecht, en wij verliezen wezenlijk ook onze eer.

In de geschiedenis van Israël staat als een waarschuwend teken het duistere „Ikaboth”, de eer is weg!

De ark Gods was ook daar geëxploiteerd voor de eigenzinnig-

heid en eigenwilligheid van het volk Israël. Met de eer Gods valt ook de eer van Israël.

Toen wilde het volk ook God loven in een eigenzinnige strijd. Toen wilde Juda ook koning zijn zonder priesterlijke overgave en profetische gehoorzaamheid. Leeuw zonder meer, en geen lam. Maar telkens flitst in deze stam toch iets van de geestelijke aristocratie, het geheel bijzondere karakter van het koninklijke in Juda.

Het koningsideaal is herderlijk van aard. David, de herderkoning, die zorgt voor zijn volk als een herder voor zijn schapen.

Zo wijst God Juda aan als de eerste en grootste stam bij de tellingen van het volk. En zo mag Juda het eerst het offer brengen, en tegelijk koningen opleveren als David en Salomo. Geen oosterse despotten, die het volk opofferen aan eigen machtswellust, maar „zachtmoedige koningen”, die het volk leiden in rechtmatigheid.

Jeruzalem wordt de merkwaardige residentie van Juda, waarin paleis en tempel zullen staan. Tussen dezefde muren zullen koningschap en priesterschap verenigd zijn, zullen leeuw en lam samen verkeren.

En David schaamt zich, dat hij een koninklijk paleis heeft, maar de God des Verbonds tussen gordijnen in een tent woont. Een hartewens heeft deze Judeeër, deze Godlover om „de Here een huis te bouwen”, waarin God de grote Koning en Priester zal zijn.

En ontroerend is de inwijding van de tempel door Salomo, de Vrededorst, die meer dan David het koninklijke en priesterlijke, de leeuw en het lam verenigd heeft. Was het niet juist hierom, dat David geen tempel voor God mocht bouwen, omdat hij haast uitsluitend „leeuw” was geweest, een krijgsman?

Hoewel Salomo een priester-koning mag zijn, die Gods tempel van priesterlijke liefde aanvankelijk eerde boven zijn koninklijk paleis, toch is ook hij gedegeneerd. „Perez”, de breuk komt.

Heel de geschiedenis van Juda is weer onheilsgeschiedenis door het vlees en bloed van Juda, en toch weer heilsgeschiedenis van God.

Dwars door het gericht over Juda, straalt de vrijspraak van Gods genade. Toch „een poort voor Juda” (Ezech. 48 : 31), en tóch „uit het geslacht van Juda twaalfduizend verzegeld” (Openb. 7 : 5). „Dat heet gadelooz' ontferming, dat genade rijk en vrij.” Juda, gij zijt het! En Benjamin en Jozef waren toch relatief gesproken vromer dan Juda. Maar dit is geschied, opdat wij weten zouden, dat God „de goddeloze rechtvaardigt”, en dat er

in de kerk des Heren geen „verdienste of waardigheid” in onszelf gevonden wordt.

De Bijbelheiligen zijn allemaal mensen met een bevleete en soms gruwelijke levensgeschiedenis, maar ze zijn „geroepen heiligen”, „geheiligt door het Lam Gods”.

d. Het schone leven

„Wie Mij eren, zal Ik eren.” Juda zal God prijzen, en daarom zullen zijn broeders Juda prijzen (Gen. 49 : 8). De mens vervalt telkens in de zonde, die Jezus bij de Farizeeërs signaleert: „Hoe kunt gij tot geloof komen, gij, die eer van elkander behoeft, en de eer, die van de enige God komt, niet zoekt?” God kan ons alleen eren voor zover wij Gods eer zoeken. En dit kunnen wij alleen „door het geloof”. want daardoor zien wij de werkelijke verhoudingen pas, daarin zien we eerst recht wie God is en wie wij zelf zijn, wat Gods plaats en onze positie is.

Juda, de Godlover, ontvangt van God de plaats om dit levensgeheim te openbaren. Daarin ligt alleen de eer van Juda en de grootheid van deze stam. Deze genade bij God zal genade bij de mensen vinden, zoals wij dit zien in de eerste christengemeente, die God loofde en genade bij het volk ontving.

De *belangeloze* lofprijzing Gods in woord en daad, deze vroomheid zonder bijsmaak, werkt als een klop op het geweten van de wereld, waardoor de wereld zich of bekeert of verhardt. „En zij loofden God en stonden in de gunst bij het gehele volk. En de Here voegde dagelijks toe aan de kring, die behouden werden” (Hand. 2 : 47). Het geestelijke gezag van de kerk wordt hier zeer karakteristiek getekend. Dit is de stijl van de ideale Juda, de Godlover. Een kerk, die zonder meer God looft, is vervuld van God en niet vol van zichzelf. Dit heeft de wereld wat te zeggen, omdat dit iets totaal anders, iets uitzonderlijks is. Immers onze natuur is van die aard, dat hij vol van zichzelf en eigen gewichtigheid is. De wereld doet dat ook op eigen manier, de gedegeneerde en gedeformeerde kerk doet dit ook op eigen manier. De Farizeeër wil de vrome eer, de cultuurmens zijn culturele eer, de sportmens zijn sporteer, en de wetenschappelijke mens zoekt ook zijn eer. De zondige mens zoekt eer voor zichzelf en van elkander, omdat hij zichzelf zo bijzonder belangrijk en God zo onbelangrijk ziet.

Waar de kerk echt kerk is, zien wij tot onze verbazing dat het

loflied der kerk niet de mens, ook niet de vrome mens, maar alleen God tot inhoud heeft.

Zulk een Godlovend lied, in Geest en waarheid gezongen, doortrekt heel de levensstijl van de mens. Dan toch alleen worden alle feiten, omstandigheden, beslissingen niet meer gezien vanuit het criterium van het belang van de mens of de groep, maar alleen vanuit het belang van God en *Zijn* Rijk. Dit is inderdaad opvallend! Opzienbarend is het, wanneer wij een mens ontmoeten, die Judeeër, Godlover, vol van God is en niet van zichzelf. Opzienbarend, wanneer daarin blijkt, dat een mens zichzelf verloren en God gevonden heeft, en daardoor zichzelf en zijn naaste in God eerst echt teruggevonden heeft. Puur kerk betekent puur God loven, puur God alleen. Het betekent, dat God begonnen is ons aan te steken met het heilig vuur, dat eenmaal eeuwig laaien zal: God alles en in allen.

Zalig, die naar deze gerechtigheid hongeren en dorsten. Hierin ligt alleen de verborgen, wijl andersoortige macht van de kerk in deze wereld. Indien de kerk het met *deze* macht, die van Boven is, niet durft te wagen, pleegt zij verraad aan het Koninkrijk Gods en wordt wereld in vrome vorm.

Hierin alleen is de kerk onoverwinnelijk en onaantastbaar, ook al gaat zij zichtbaar en uiterlijk onder in catacomben en schavotten en concentratiekampen. Paulus was sterk in de gevangenis als Godlover. Hij was zo vol van God, en niet van zichzelf of eigen uitwendig lot, dat hij God loofde in de gebondenheid. Dit Godloven was de slag op het geweten van de stokbewaarder, een stukje wereld. De machteloosheid van de kerk en van ons christenen ligt juist hierin, dat de wereld weinig of soms niets ziet en hoort van dit belangeloze en boven alles verheven Godloven.

Juda heeft dit mogen symboliseren. Jacob tekent in typisch oudtestamentische vorm de kracht, de zegen en de vruchten van het wezen der kerk, die niets anders overhoudt dan een prijsen van Gods genade. „Juda, u zullen uw broeders prijzen; uw hand grijpt uw vijanden in de nek.” De wereld moet hierdoor gegrepen worden en op de knieën worden gebracht. Op deze wijze alleen kunnen de vijanden Gods voor Jezus buigen, omdat zij in de gemeente iets zien van de waarachtige koningsmacht van Christus.

„Voor u zullen zich de zonen van uw vader nederbuigen” (Gen. 49 : 8). De andere stammen hebben Juda als de leidinggevende erkend. Het gezag van Juda was groot, wanneer Juda in zijn koninklijke waardigheid zich juist priesterlijk inzet voor zijn broeders, omdat „gezag datgene is, wat eerbied afdwingt”.

Zo is Juda te vergelijken met een „leeuwenwelp, die na de roef omhoogklimt; hij strekt zich, legt zich neer als een leeuw of als een leeuwin, wie zal hem opjagen?” Hij daalt in het dal om buit te behalen, maar klimt met zijn prooi naar de hoge bergen om daar veilig en rustig te genieten. Hij beheerst als koning het woud.

Bij dit beeld van volkomen beheersing van het leven behoort ook de levensweelde en -rijkdom.

En wat getuigt meer van feestelijke rijkdom en uitbundige levensweelde dan de wijn? Niet het ordinaire water, maar de wijn, de drank van hoge orde. Maar de wijn is koninklijk doordat de druiven in de druk zijn geweest. Wanneer de druiven weggeperst worden, stroomt de wijn. Wanneer Juda zich borg stelt en zich priesterlijk offert, vloeit de koninklijke wijn. Wanneer het feest der zelfhandhaving ophoudt en de droefheid van zelfverlies intocht doet, dan ontstaat een ander feest van andere orde.

De wijnstok zal zo rijk groeien, dat de reiziger zijn ezel niet bindt aan een boom of struik aan de kant van de weg, maar aan de wijnstok.

En bij wijze van spreken zal de wijn zo overvloedig zijn, dat deze dure koninklijke drank algemeen wordt als water, zodat men zelfs zijn kleren kan wassen in de wijn.

Juda, de stam van levensbeheersing, levensweelde en levensschoonheid.

Ook van schoonheid, want „donkerder van ogen dan de wijn en witter van tanden dan de melk”.

Hier bloeit het schone leven. Maar vergeet nooit, ook deze schoonheid is van andere soort dan de schoonheid vanuit de natuurlijke mens. Zoals de koninklijke macht alleen komen kan in de weg van priesterlijk dienen, en de levensweelde van de feestelijke wijn alleen geboren wordt onder de druk van de persing der druiven, zo komt Juda's schoonheid alleen in de weg van smaad.

Wij stranden telkens op deze weg. Wie wil het leven niet beheersen? Wie hunkert niet naar levensweelde? Wie dorst niet naar levensschoonheid? Ieder mens. Hierover zijn kerk en wereld, God en mens, Christus en de duivel het wel eens. De splitsing komt pas, wanneer het gaat over de weg, die Christus is. Hoe komt een mens tot dit gekroonde feestelijke leven?

Ik denk aan de Grieken, van wie Johannes verhaalt, en die Jezus wilden zien (Joh. 12 : 20-23). Merkwaaardige mensen met een even merkwaaardige geestelijke bagage. Het Griekse levensgevoel is dat van het omkranste leven, het verheerlijkte leven, het

schone leven, dat overwint. De Olympische spelen waren één van de hoogste exponenten van dit Helleense levensgevoel. Daar werd de overwinnaar omkransd, verheerlijkt met de krans der ere. De Grieken, die Jezus wilden zien, waren opgegroeid op deze geestelijke levensbodem. Dit was hun geestelijke „kom-af”. Daarbij hadden ze ook de Joodse godsdienst aangenomen, want ze kwamen om op het grote feest te „aanbidden” in Jeruzalem. Het Jodendom wenst ook het overwinnende en het gearriveerde leven. Het leven dat door God gekranst wordt. Het schone leven. De weg was alleen wat anders. Niet de cultus van het lichaam, het schone lichaam, maar de cultus van de zedelijke mens, die zijn goede prestaties beloond ziet met de krans van Gods goedkeuring en rechtvaardiging. In die tijd van syncretisme en relativisme wilden deze Grieken ook wel kennis maken met die opzienbarende Jezus. Wellicht had Hij iets te zeggen, dat zij bij hun geestelijke bagage konden bijpakken.

Wanneer deze mensen door Andreas en Philippus bij Jezus geïntroduceerd zijn, dan gebeurt er iets merkwaardigs. Zij krijgen niet eens de gelegenheid om Jezus te interviewen. Vóórdat zij één vraag kunnen stellen, valt Jezus midden in hun problematiek van het leven.

De Heiland behoefde niet eerst te informeren wat er van hun dienst was, want Hij wist wat er in de mens is. Schijnbaar zonder enig verband of aanleiding begint Jezus te spreken over „het verheerlijkte leven”, het overwinnende en schone leven.

En Hij zeide: „De ure is gekomen, dat de Zoon des Mensen (de koninklijke mens uit Daniël 7 : 13) moet *verheerlijkt worden*”. Dit was taal uit het hart van deze Grieken, ja van elk mens. Het verheerlijkte schone leven, het leven vol eer en glorie.

Maar nu volgt er een taal, die vreemd is voor de ongebroken mens, die alleen verstand heeft van de weg van de wedstrijd in de Olympische spelen om tot het overwinnend doel te geraken en die alleen weet heeft van zelf gepresteerde gerechtigheid door goede werken: „Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, indien de graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft ze op zichzelf; maar indien zij sterft, brengt zij veel vrucht voort.” Dit is een andere weg naar het schone leven, namelijk dwars door de afzichtelijke dood. Griek en Jood zeiden: Leven door leven. Dat is de weg. Jezus zegt: Leven door dood. Dit is de enige weg. Eer door smaad. „Wie zijn leven liefheeft, doet het verloren gaan, maar wie zijn leven haat in deze wereld, zal het bewaren ten eeuwigen leven. Indien iemand Mij dienen wil, hij volge Mij, en waar Ik

ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn. Indien iemand Mij dienen wil, de Vader zal hem *eren*.”

Het schone door God geëerde leven ligt in het eren van God, het dienen van Jezus.

Hier wordt de zondige wereld van onze „schone” natuur omgekeerd.

Hier is een onbekende weg bekend geworden. Wie de richting van het leven uit wil, wordt in de richting van de dood gestuurd. Dit is de ergernis voor de Jood en de dwaasheid voor de Griek.

Geen wonder, dat Jezus bij dit kritieke punt, waarin Hij zelf deze weg inslaat, ontroerd is. „Nu is Mijn ziel ontroerd, en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure! Maar hiertoe ben Ik in deze ure gekomen.”

Indien de Zoon des Mensen zelf ontroerd is bij het zien van de kruisweg naar opstanding van het schone verheerlijkte leven, zullen wij niet ontroerd worden?

O zeker, de weg, die Jezus ging over het kruis, is een uitzonderlijke weg. Niemand kan dit nadoen of herhalen. Het is de weg der verzoening. Maar vergeet niet, dat deze weg zeer paradoxaal is. Het is Zijn weg alléén, en toch ook weer de weg van de kerk. Het is Zijn weg alléén voor zover Hij die volmaakt en daarom verzoenend voor ons heeft afgelegd, en tóch is het ook onze weg van heiligmaking en bekering. „Een discipel is niet meer dan zijn meester.” Er is ook een met Hem gekruisigd worden en met Hem sterven en met Hem in het verheerlijkte nieuwe leven opstaan in heiligende zin. Het christelijk leven is pas christelijk in de gemeenschappelijke weg van het tarwegraan, dat sterft om in een nieuwe orde van gekroond leven op te staan.

Ja, het gaat om het schone leven! Maar de weg! De enige weg is de ergernis. Het gaat om de verheerlijking, de weelde van het leven. „Toen kwam een stem uit de hemel: Ik heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem nogmaals verheerlijken!” „Wie Mij eren, zal Ik eren, spreekt de Here.”

Als de schare de stem uit de hemel hoort, die de weg van Christus tot het geslaagde schone leven bevestigt als de goddelijke weg van tarwegraan en kruis en graf, dan meent zij dat er een donderslag gehoord werd. Inderdaad het woord van Christus over de weg was een donderslag aan een heldere hemel voor de natuurlijke mens, die alleen de rechtlijnige weg van het zelfbehoud en niet de gebroken lijn van het zelfverlies naar het triomferende leven kent.

„Maar anderen zeiden: Een engel heeft tot Hem gesproken.

Jezus antwoordde en zeide: Niet om Mij is die stem er geweest, maar om u. Nu gaat er een oordeel over deze wereld; nu zal de overste dezer wereld buitengeworpen worden; en als Ik van de aarde verhoogd ben, zal Ik allen tot Mij trekken. En dit zeide Hij om aan te duiden, welke dood Hij sterven zou." Dit is de weg tot het schone leven. Het is de weg van Juda, die schoon en verheerlijkt is, wanneer hij zich borg stelt voor Benjamin. Het is de weg van Christus, Die schoon en verheerlijkt is, wanneer Hij Zich Borg stelt voor Zijn volk en het vonnis Gods over de zonde draagt tot in dood, graf en hel. Het heimwee naar het geslaagde en overwinnende leven broeit in elk mensenhart, in het hart van Griek en Jood, maar „de weg hebben zij niet gekend". Het kruis is een onverwachte donderslag aan heldere hemel, is een boodschap waar engelen aan te pas komen, omdat wij die boodschap niet hebben uitgedacht „Het Evangelie is niet naar de mens," en tóch, zoals zo vele malen al opgemerkt is, wél voor de mens.

Het geslaagde leven, het volbrachte en vervulde leven zien wij alleen aan het kruis hangen: Het is volbracht! De natuurlijke mens kan deze weg van het kruis ten hoogste waarden als een „koninklijke mislukking", omdat hij de priester en het offer niet herkend heeft in het geloof. Maar de wedergeboren mens aanbidt God in Zijn „goddelijke gelukking".

Zo zal elk geesteskind van de eche Juda koning zijn als het tarwegraan. Een ander slagen dan alleen door de gemeenschap met het kruis en het graf van Christus is niet meer mogelijk. De opstanding onderstelt nu eenmaal het graf, zoals de kroon van bloesems en vruchten alleen mogelijk geworden is door het sterven van het tarwegraan.

Een ontzield christendom, dat naar wereldse maatstaven schoon en machtig geslaagd en gekroond is, is altijd een christendom van de georganiseerde graankorrels op zolder, die maar één angst hebben, namelijk om in het graf zichzelf te verliezen en door de ontbinding van het eigen leven op te staan in het leven van Christus.

Een mislukte „kerk" is daar, waar het kruis slechts ornament en schone versiering is geworden, terwijl het het teken Gods is, waardoor wij alleen overwinnen kunnen.

En ook vallen we telkens in de verzoeking om als de Grieken te hunkeren naar het schone bloeiende en vruchtdragende leven op de bodem van het natuurlijke levensgevoel met een ahangsel van wettische regelen, die wij van de rabbijnen hebben overgenomen, terwijl wij „Jezus ook wel eens willen zien" maar

niet wensen te volgen en te dienen, waar Hij alleen te vinden en te dienen is, namelijk in gemeenschap met Zijn kruis. Het woord van Paulus geldt in volle ernst: „Wij zullen met Hem verheerlijkt worden, indien wij ten minste met Hem lijden".

e. „De slechte eindigheid en de eindige slechtheid"

Juda zou de drager worden van het levensgeheim van het geslaagde schone leven, waarin de koning heerst juist door priesterlijk borg te zijn, juist door te sterven als het tarwegraan.

Doch over de geschiedenis van Juda valt het oordeel van de Schrift: „Aan alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd" (Ps. 119 : 96).

De „volmaaktheid" die wij mensen opbrengen heeft spoedig een einde, een grens, en is daarom onvolmaakt, ontoereikend en onbestaanbaar in Gods gericht. „Maar Uw gebod is zeer wijd"; daar is geen grens aan te zien. De vraag van God om altijd en overal en door alles heen alleen door de wet van het tarwegraan vrucht te dragen, houdt niet op. „Weest dan gijlieden volmaakt, gelijkterwijs mijn Vader in de hemel volmaakt is." Volmaakt d.i. tot het einde en de eindbestemming gebracht, geslaagd in Gods oog.

Bolland sprak eens van „de slechte eindigheid en de eindige slechtheid." Wij kunnen dit woord een bijbelse zin geven.

Juda, gij zijt het! Geestelijke aristocratie, maar die spoedig eindigt in degeneratie. Vroomheid zonder bijmaak, maar die een einde neemt in een vroomheid vol vleselijke tendensen. Leeuw door lam te zijn, maar die heel gauw wél leeuw is maar niet als lam. Koning door zich priesterlijk borg te stellen, maar telkens alleen opkomt voor zichzelf. Het schone leven in het teken van het kruis, maar dat ergernis neemt aan het zelfverlies van het tarwegraan.

Dit is de „slechte eindigheid". Juda kent verbijsterende dieptepunten van onheilige afgodendienst en schijnheilige vormendienst. Hoe is telkens „het goud verdonkerd" in het leven van David, die het schone leven begeerde buiten het kruis, op de rechte lijn van het vleselijk wroeten. Bath-Seba! En Salomo, die zo ontroerend zijn koningschap als een voorbiddende priester begon, eindigt in het schone leven van de natuurlijke mens als een geslaagd oosters despoot met een harem vol vrouwen en een dienst aan allerlei afgoden. „De slechte eindigheid."

En helaas, er zijn nog vele koningen van Juda, die telkens ver-

wereldlijken. Bij de „slechte eindigheid” behoort door Gods gericht en genade „de eindige slechtheid”. Wij lezen van het oordeel Gods over de oude stam van Juda, omdat deze stam van Isaï wordt afgehouden, en omdat „de koninklijke hoed” van Juda wordt omgekeerd!

Het ambt was een baantje geworden. Het getuigenis van Gods herderlijke regering over Israël in Juda's stam was verlaagd tot wereldse politiek. Straks gaat Juda zichzelf lossen om eigenge-rechtigheid. „De Godlover wordt de banale Jood”, merkt iemand zonder anti-semitische gevoelens op, omdat dit oordeel geen discrimiatie van een bepaald ras is, maar een gericht over de mens. De koninklijke scepter is eerst gebroken door de scheuring van het rijk in een deel van Juda en het tienstammenrijk. En later volgt de verwoesting van het koninklijk huis met ballingschap voor het volk, en na de ballingschap is Juda telkens „bezet gebied”, om ten tijde van Jezus Romeins koloniaal bezit te zijn. „De scepter zal van Juda niet wijken noch de heersersstaf tussen zijn voeten uit, totdat Silo komt, die de gehoorzaamheid der volken hebben zal” (Gen. 49 : 10. Vert. G. Ch. Aalders)²⁾. Totdat Silo komt. Dit „totdat” klinkt als een oordeel over de slechte eindigheid van Juda en tegelijk als een blijde boodschap, omdat Gods genade hiervan een eindige slechtheid maakt. Deze slechtheid neemt een einde in de komst van de Silo. Dit „totdat” is de grens van de mislukte heilsgeschiedenis van Juda, een ingrijpen Gods, omdat hetgeen bij Juda onmogelijk was, mogelijk is bij God, Die de Silo zendt.

„Te dien dage zal Ik de vervallen hut Davids weder oprichten” (Amos 9 : 11).

„Want er zal een rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isaï, en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen” (Jes. 11 : 1).

„Want het zal geschieden ten zelfden dage, dat de heidenen naar de wortel van Isaï, die staan zal tot een banier der volkeren, zullen vragen, en zijn rust zal heerlijk zijn” (Jes. 11 : 10).

Totdat Silo komt.

Wanneer het Nieuwe Testament met Jozef en Maria begint, dan

²⁾ Het schijnt dat de uitdrukkingen „scepter” en „heersersstaf” niet per se behoeven te duiden op de koninklijke waardigheid van Juda, doch een zwakere en algemener betekenis hebben, die doelt op de superioriteit van Juda boven zijn broeders en boven de heidenen. Een volgende moeilijkheid is de juiste vertaling van het woord „Silo”. Ongetwijfeld is het woord Silo Messiaans en wijst op een vorst die recht heeft op de koninklijke waardigheid. Het gaat toch om de uitzonderlijke zegen der moederbelofte uit Gen. 3 : 15, die overgedragen moet worden over Abraham, Izak, Jacob, Juda, totdat Silo komt. Zie uitvoeriger G. Ch. Aalders, Korte Verklaring Genesis III, pag. 205—211.

zien wij daar Juda als „afgehouden tronk”, als „vervallen hut”. Hier is de grens, die God de Here gesteld heeft, Zijn „totdat”. Nu staat Silo, de Zoon Davids, geboren te worden. Hier worden alle beloften Gods vervuld en hier stroomt de zegen uit de rotssteen. De schaduwbeelden wijken omdat de zaak zelf aanwezig is. Het koninkrijk van Juda blijkt in Jezus Koninkrijk Gods te zijn. En Jozef en Maria worden ook getrokken binnen de kring van dit hogere koninkrijk. Nu pas openbaart zich in deze Judeeër, deze Jood, in dit zaad van David, de volle aristocratie zonder enige degeneratie; de vroomheid zonder vieselijke tendens; de koning, die volmaakt koning is, omdat Hij volmaakt priester is, de priester, die volmaakt priester is, omdat Hij tegelijk volmaakt lam is; de leeuw uit Juda's stam is het lam Gods, dat de zonde der wereld draagt.

God zelf heeft nu door Zijn Zoon Jezus Christus een einde gemaakt aan de slechtheid van Juda. Zijn slechtheid was, dat hij niet onder de slagschaduw van het kruis koning wilde zijn. De goedheid van Silo zal juist zijn, dat Hij aan het kruis koning der Joden, der waarachtige Godlovers, is.

Jozef en Maria vertegenwoordigen de nieuwe en gelouterde Juda, omdat zij het intiemst de smart van hun Zoon David meedragen. Moet Maria haar hoogste eer niet dragen in het teken van de diepste schande? Heeft zij om Gods wil niet de schijn tegen zich? Kan zij de koninklijke eer anders genieten dan in de bitterheid van het priesterlijke offer?

„Een zwaard zal door haar ziel gaan.” Hier is niets meer te spreken van een geseculariseerd koningschap. Hier ziet de wereld niets, dat herinnert aan een koninklijke eer naar aardse maatstaven. Bethlehem is klein (Micha 5 : 1), en de herberg heeft geen plaats voor Silo, de eeuwige heerser van Gods liefde. Jezus zal in alles de schijn tegen zich hebben.

De verzoeking waaraan de stam Juda de gehele geschiedenis blootgesteld is, namelijk om de uitzonderlijke inhoud van zijn koningschap te laten uithollen tot een wereds koningschap zonder het teken des kruises, zal nu Jezus overvallen met een vervaarlijke toespitsing.

De duivel wil Hem koning maken, maar niet in de weg van het priesterlijke kruis, doch in de weg van één knieval voor de satan. Deze makkelijke weg van het vlees zou het verlies van de goddelijke adeldom geweest zijn en een verwereldlijking van het Koninkrijk Gods.

„Hij is in alles verzocht geweest, doch zonder zonde.” „Totdat Silo komt” is nu vervuld.

En Jezus laat zich niet „met geweld” nemen om door het volk koning gemaakt te worden. Ach, niet het vleselijk Israël heeft Jezus koning te maken; wat een dwaasheid, Hij is toch reeds Koning, door God aangesteld. Het feit, dat men dacht, dat Hij nog geen koning was, zegt reeds, dat Israël geen oog had voor het geestelijk Koninkrijk Gods.

En het „Hosanna”-geroep verkeert straks in een „Kruist Hem”, omdat men in zulk een Koning teleurgesteld is. Deze Koning is niet te exploiteren voor eigen idealen. Daarom verraadt Judas, als teleurgestelde in Jezus, zijn Koning. En daarom wil Petrus wèl de koning, maar niet de spotkoning, die priester en lam is. Petrus heeft zich geërgerd aan Jezus, omdat Hij Zich niet als een leeuw verweerde tegen het Sanhedrin, maar als „een schaap stemmeeloos” Zich liet afslachten.

Heel dit drama loopt uit op de kruisdood. En Pilatus sluit de geschiedenis van Juda, de mislukte Godlover, af met een profetisch handschrift boven het hoofd van de gekruisigde Koning: „Jezus de Nazarener, de Koning der Joden”.

Inderdaad, Hij is de enige waarachtige koning van alle Godlovers!

Zie de Mens! De echte mens. De volmaakte mens. Hij kent vroomheid zonder bijmaak, zonder eigenbelang, zonder de tendens van zelfbehoud.

Wanneer wij aan het einde van de geschiedenis van Juda zijn, zijn we aan nieuw begin als vervulling van alles. Totdat . . . het is „de slechte eindigheid” van Juda, maar ook „de eindige slechtheid”, begrensd door de eeuwige goedheid van God in Christus Jezus.

De vervulling van Jacobs zegen hangt ook aan het kruis. Juda, gij zijt het! „En de Here zeide: Ik zal Juda ook van Mijn aangezicht wegdoen,” omdat Juda zichzelf en de afgoden is gaan leven in plaats van de levende God.

Dit gericht heeft Jezus opgevangen. „Want hen berispende, zegt Hij tot hen: Ziet de dagen komen, spreekt de Here, en Ik zal over het huis Israëls en over het huis van Juda een *nieuw* Verbond oprichten,” en „hun zonden zal Ik niet meer gedenken”, omdat Ik ze volkomen ernstig gezocht heb aan het kruis van de Koning der Joden, de volmaakte Godlover!

Toen is tot rust gekomen „de stem van Juda” in de geschiedenis, waarvan Mozes in zijn afscheidsrede sprak: Hoor Here! de stem van Juda! en breng hem weder tot zijn volk; zijn handen moeten hem genoegzaam zijn, en zijt Gij hem een hulp tegen zijn vijanden” (Deut. 33 : 7). Heel de historie van Juda is een roepen tot

de Here om waarachtig koning te kunnen zijn door zich borg te stellen voor zijn broeders, wanneer de vijanden opdringen en aanranden. Het is een roep om eindelijk de Vrededorst in overwinning te kunnen zijn na de strijd en weer te keren tot zijn volk. Het is een gebed om het sterken der handen in een heilige strijd tegen alle werelds geweld. De grens van dit gebed ligt in de volkomen verhoring, wanneer de strijdende Heiland voor Zijn volk de overwinnende Vrededorst wordt in het „Het is volbracht.”

In deze grens ligt onze diepste vernedering en tegelijk onze verhoging door Christus. Onze diepste vernedering, omdat ons vlees niet koninklijk wenst te zijn aan het priesterlijk kruis, omdat onze geslachtsboom en stamboom, onze afkomst de wortel van onze zondige ellende is.

En toch . . . Juda, gij zijt het! Jezus is het! Dit geldt Zijne ganse volk. De zegen van Christus loopt over de oevers van Juda's geslacht heen, omdat Hij de vloek van ons vlees en bloed aangenomen heeft. „Alle geslachten des aardrijks” zullen in Hem gezegend worden, omdat Hij het bloed van Thamar en Rachab, en Ruth en Bath-Seba in Zich opgenomen heeft. Dit bloed heeft Hij gestort als Lam Gods op Golgotha. Dit bloed, ons bloed vloeide weg onder het gericht Gods.

Nu mogen wij als kerk de blijde boodschap verkondigen aan „alle creaturen”, want een „nieuw verbond” zonder nationale grenzen heeft God in Christus opgericht. „Ja elk der vorsten zal zich buigen en vallen voor Hem neer. Al 't heidendom Zijn lof getuigen, dienstvaardig tot Zijn eer.” De Godlovers uit alle geslachten, talen, natiën en tongen!

Wij horen deze zegening met gebogen hoofd en gebroken hart aan, omdat onze levensgeschiedenis van vlees en bloed ons aanklaagt. Toch aanhoren door het geloof.

Maar wie dit Evangelie hoort, waarachtig hoort, zal „honger en dorsten naar de gerechtigheid van het Koninkrijk Gods”.

Hij hoort ook het woord: „Hebt elkander lief, gelijk Ik u heb liefgehad”.

Weest Godlover zonder bijbedoelingen, zonder verkapte lof voor uzelf, voor heilige huisjes, en voor afgoden.

De kerk roept evenals Juda onder het oude Verbond. Juda leefde in de spanning van de tweespalt, maar de kerk ook. „Het vlees begeert tegen de geest”, en „het goede, dat ik wil, dat doe ik niet, en het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik. Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God door Jezus Christus, onze Heer” (Rom. 7 : 24-25). „Hoor, Here,

Juda

de stem van Juda," die leeft in de spanning van het „totdat Silo komt”.

De kerk leeft in de voorlopigheid van het geloof en niet in het definitieve van het aanschouwen. Ook de stam der kerk, voor wat zij in zichzelf was, zal afgehouden worden. Het gaat door de catastrofe der laatste loutering heen. Het gaat door onbegrijpelijke raadselen van wereld- en kerkgeschiedenis, omdat hier van de mens uit zondegeschiedenis wordt gemaakt.

„En een van de ouderlingen zeide tot mij: Ween niet! ziet, de Leeuw, die uit Juda's stam is, de Wortel Davids, heeft overwonnen om het boek te openen, en zijn zeven zegelen open te breken” (Openb. 5 : 5).

„En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En wie het hoort, zegge: Kom! En wie dorst heeft, kome, en wie wil, neme het water des levens *om niet*. Hij, die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom spoedig. Amen, kom, Here Jezus! De genade van de Here Jezus zij met u allen. Amen” (Openb. 22 : 17, 20-21).

Hier is de grens. Het „totdat Silo komt”. De grens van Gods gericht en Gods vrijspraak. En allen, die Hem doorstoken hebben, zullen zeggen: „Zijt Gij dus tóch Koning?”

U alléén, U loven wij. Eindelijk eeuwige dienst van God zonder bijmaak, eindelijk autocratie zonder degeneratie.